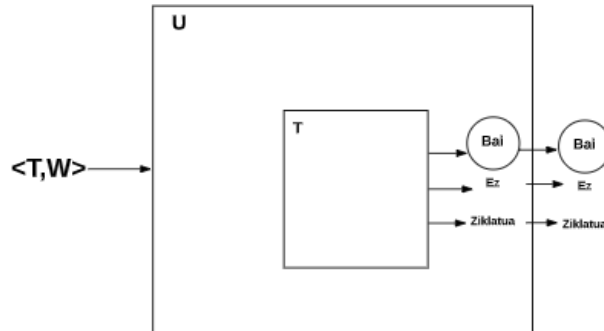

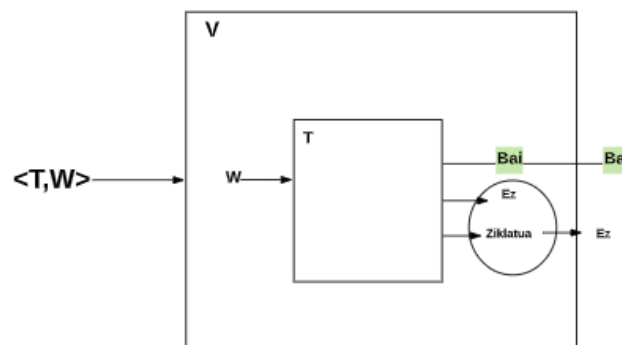
4. GAIA: LENGOAIA ERABAKIGARRIAK, LENGOAIA BEREIZGARRIAK ETA LENGOAIA BEREIZTEZINAK

1. L_{bai} lengoaia bereizgarria da (0,150 puntu)

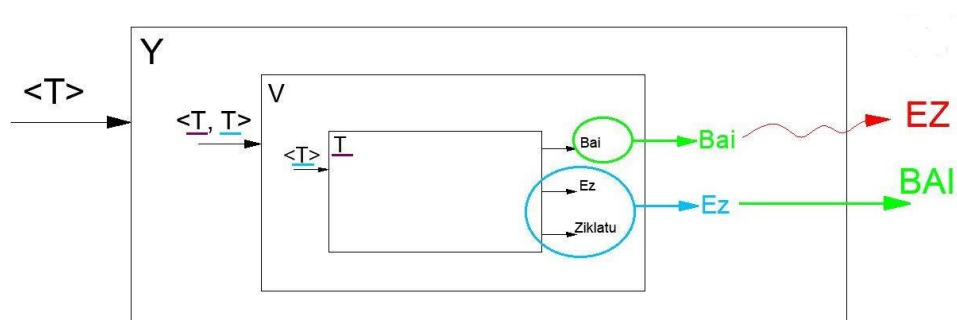
Bereizgarria den kasuetan, makinak bakarrik ondo erantzungo du baiezko kasuetan.

2. L_{bai} lengoaia erabakiezina da (0,250 puntu)

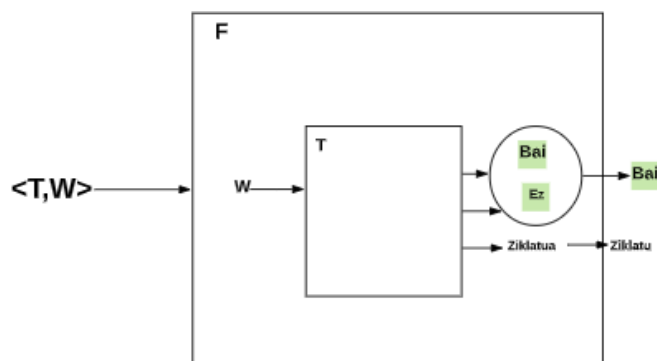

V existitzen bada, Y eraiki egiten dugu

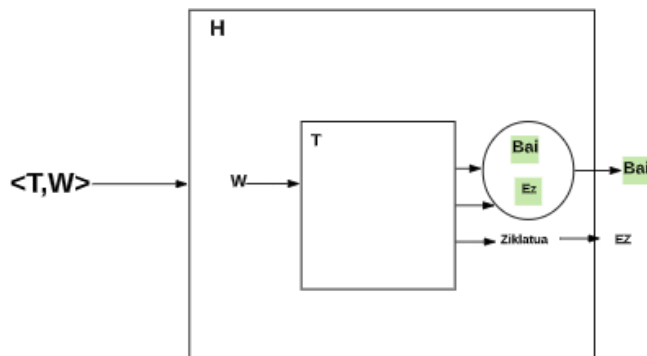
3. L_{halt} lengoia bereizgarria da (0,150 puntu)

$L_{halt} = \{ \langle T, w_i \rangle \mid T \text{ Turing-en makina } w \text{ hitza ematen zaionean, "Bai" edo "Ez" erantzuten du} \}$

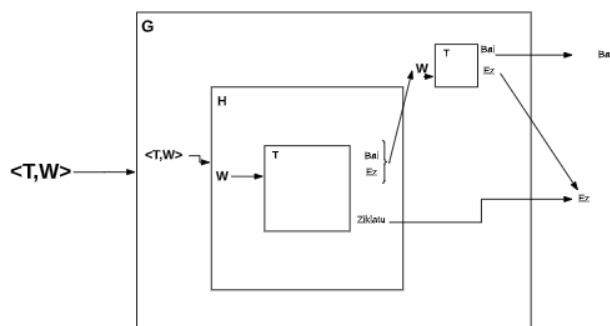

4. L_{halt} lengoia erabakiezina da (0,250 puntu)

Demagun erabakigarria dela H -ren bidez

H existitzen bada, G eraiki dezakegu

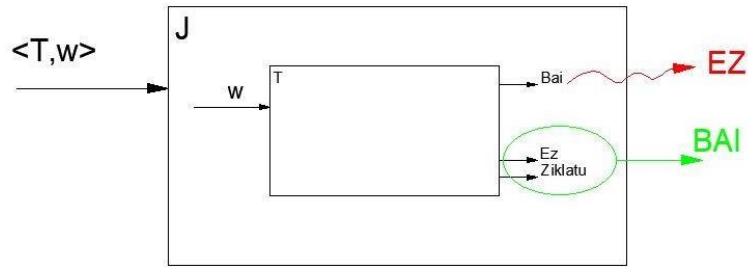
G makina L_{bai} erantzuteko balio du, baina L_{bai} ez da erabakigarria $\rightarrow$ Kontraesana $\rightarrow$ H ez da existitzen

5. Bereiztezinak diren lengoaiak badira (0,150 puntu)

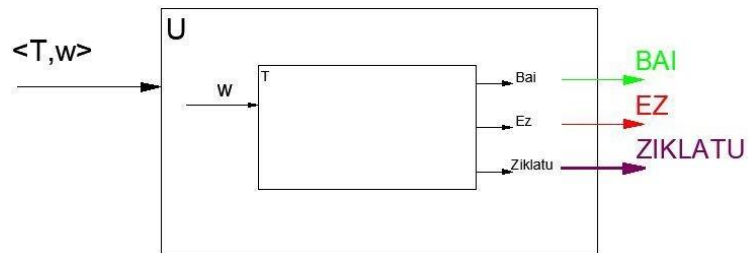
- Lengoai bat bereizgarria bada, T makina bat existituko da lengoia horrentzat.
- $\langle T \rangle$ hitz bat izango da A alfabeto baten gainean.
- A^* zenbagarria da.
- 2^{A^*} zenbaezina $\rightarrow$ Makina kop. lengoai baino txikiagoa da lengoia batzuentzat

6. L_{bai} bereiztezina da (0,250 puntu)

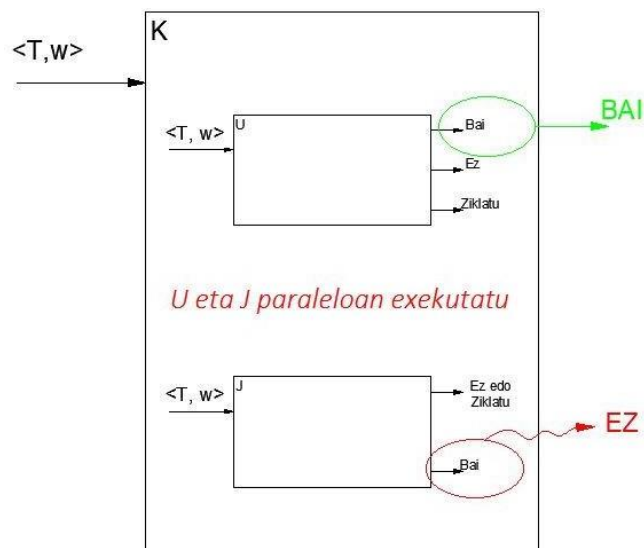
Demagun L_{bai} bereizgarria dela J makinaren bidez

Badakigu L_{bai} bereizgarria dela

J existitzen bada, K eraiki dezakegu

$\langle T, W \rangle \in T_{bai}$ edo $\langle T, W \rangle \in T_{bai}$ denez, U makinak edo J makinak bai erantzungo du.

Baina K existitzen bada, L_{bai} erabakigarria izango litzateke eta 1. ariketan ikusi dugu ez dela erabakigarria $\rightarrow$ Kontraesana $\rightarrow J$ ez da existitzen